

Г. М. Коцюрубенко,

к. е. н., доцент, докторант кафедри фінансів, Одеський національний економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9604-5083>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.2.142

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК КЛЮЧОВИЙ НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ

G. Kotsiurubenko,

PhD in Economics, Associate Professor,

Doctoral candidate of the Department of Finance, Odessa National Economic University

THE SOCIAL FUNCTION OF THE STATE AS A KEY DIRECTION FOR THE IMPLEMENTATION OF FINANCIAL POLICY TO REDUCE SOCIAL INEQUALITY

Метою статті є розгляд соціальної функції держави як напряму реалізації фінансової політики та у контексті її значення для подолання негативних наслідків соціальної нерівності. Зазначено, що визначення фінансової політики різняться за повнотою та деталізацією, але підкреслюється її адекватність законам суспільного розвитку.

Розглядаючи поступове розширення соціальної функції, вказується на роль держави у формуванні умов для соціального розвитку та передумов для гідного життя населення держави. Зазначається, що економічний розвиток і політична стабільність також залежать від успішної реалізації соціальної функції.

Акцентується увага на існуванні природного походження соціальної нерівності в контексті диференціації населення за різними параметрами, такими як вік, стать, професія, регіон проживання та рівень доходів.

Стан соціальної нерівності в країні розглядається як індикатор ефективності реалізації соціальної функції держави та результативності досягнення її цілей у сфері фінансової політики. Зазначено, що різноманітні прояви соціальної нерівності, такі як нерівність у доступі до медичної допомоги чи освіти, майнова нерівність та збільшення рівня бідності сигналізують про низьку ефективність соціальних механізмів.

Наголошується, що матеріальна нерівність не завжди обумовлює надання базової соціальної підтримки з боку держави. Реалізація соціальної функції залежить від фінансової кон'юнктури та системи, що існує в країні, способів фінансової взаємодії та обсягів відповідальності щодо фінансування.

The purpose of the article is to consider the social function of the state as a direction of financial policy implementation and in the context of its importance for overcoming the negative consequences of social inequality. Financial policy is considered as a tool of state regulation, a reflection of economic realities and a set of measures in the financial sphere. Definitions of financial policy differ in completeness and detail, but its adequacy to the laws of social development is emphasized. Scientists consider it as a system of measures for mobilizing, distributing and using financial resources for the purpose of performing state functions.

The emphasis is on the transformation of the functions of the state, which is marked by increased attention to the interests of citizens, socialization of tasks and expansion of the social function. Considering the gradual expansion of the social function, the role of the state in the formation of conditions for social development and prerequisites for a dignified life of the state's population is indicated.

The positive impact of the social function on modern democratic states is noted in various aspects, such as the development of human capital and the provision of material well-being, as well as guaranteeing the rights and freedoms of citizens. It is noted that economic development and political stability also depend on the successful implementation of the social function.

The state of social inequality in the country is considered as an indicator of the effectiveness of the implementation of the social function of the state and the effectiveness of achieving its goals in the field of financial policy. The authors point to various manifestations of social inequality, such as inequality in access to health care or education, property inequality and increasing poverty, which signal the low efficiency of social mechanisms.

It is emphasized that material inequality does not always determine the provision of social support by the state. The implementation of the social function depends on the financial situation and the system existing in the country, the methods of financial interaction and the scope of responsibility for financing.

Ключові слова: соціальна нерівність, фінансова політика, функції держави, бідність, соціальний розвиток, соціальна функція держави.

Key words: social inequality, financial policy, functions of the state, poverty, social development, social function of the state.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасне суспільство постає перед численними викликами, серед яких одним із найважливіших є проблема соціальної нерівності. У контексті цього виклику, розуміння соціальної функції держави та її впливу на фінансову політику стає надзвичайно важливим для досягнення стабільного розвитку та орієнтуючись на цінності, що враховуються у побудові сучасних демократичних держав.

Держава, як ключовий суб'єкт управління соціальними процесами, відіграє визначальну роль у формуванні соціально-економічного ландшафту. Її фінансова політика є важливим інструментом у боротьбі з негативними проявами соціальної нерівності та сприяє створенню ефективних механізмів розподілу ресурсів для забезпечення умов розвитку та життєдіяльності громадян держави, з огляду на концентрацію фінансових інструментів у руках держави для впливу на процеси формування та використання ресурсів у суспільстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання формування та реалізації фінансової політики держави є досить актуальною сферою наукового пошуку, що визначає широке коло наукових напрацювань з цієї тематики. Дослідженням різного спектру питань фінансової політики держави присвячено напрацювання Борисової І., Діденка Є., Житар М., Кириленка В., Кужелева М., Невмержицької С., Чайковської В. П. та інших. Функції держави, у множинності їх реалізації, обумовлюють широкий спектр галузей наук, які досліджують проблематику їх виконання державою. Так, окремі аспекти соціальної функції держави у своїх напрацюваннях розглядали Бульба В., Венцель В., Дубінський І., Дмитрик А., Ілюшук О., Купрійчук В., Сасіна Л. та інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розгляд соціальної функції держави як напряму реалізації фінансової політики та у контексті її значення для подолання негативних наслідків соціальної нерівності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Обмеженість ресурсів, якими володіють держави, визначає важливість їх оптимального використання, що у цілому відповідає економічним завданням і знаходить продовження у розробці та реалізації фінансової політики — складової загальної економічної доктрини розвитку країни як соціального утворення. Фінансова політика є не лише дієвим інструментом державного регулювання, але й відображенням тих економічних реалій, які формуються у кожному конкретному історичному чи соціальному етапі розвитку суспільства. Як наголошує Борисова І.: "Вивчаючи вимоги, які теорія і практика господарювання ставлять до фінансової політики, слід усвідомити дуже важливий висновок — фінансова політика має бути адекватною закономірностям суспільного розвитку" [1].

Плинність та зміни зовнішніх і внутрішніх умов, а також формування нових закономірностей суспільного розвитку обумовлюють досить широкий перелік визначень і трактувань, у економічній літературі, сутності фінансової політики.

Діденко Є. та Невмержицька С., проводять узагальнення існуючих трактувань сутності "фінансової політики", на основі аналізу напрацювань українських вчених періоду 2000—2015 років, і констатують, що "визначення відрізняються переважно рівнем повноти та деталізації" та формують висновок щодо можливих форм прояву фінансової політики у межах суспільної діяльності, а саме, "що державна фінансова політика є: сферою діяльності влади; складовою загальної державної

економічної політики; визначений урядом держави напрям фінансової діяльності країни; сукупність заходів державного рівня у фінансовій сфері" [2]. Науковці пропонують розглядати державну фінансову політику "як сукупність обґрунтованих заходів у сфері фінансової діяльності держави, спрямованих на мобілізацію фінансових ресурсів, їх зважений розподіл і подальше використання задля якісного виконання нею власних функцій, покликаною забезпечити інтереси розвитку суспільства" [2].

Кужелєв М. і Житар М., досліджуючи окремі аспекти розвитку фінансової політики в умовах європейської інтеграції, наводять узагальнення думок вчених-економістів щодо трактування сутності "державної фінансової політики", розглядають її як складову частину економічної політики держави та визначають як "систему заздалегідь визначених і затверджених заходів, форм і методів мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів державними інститутами з метою виконання державою своїх функцій у відповідності зі стратегічними і тактичними цілями її економічного і соціального розвитку" [3].

Доцільно зазначити, що у розглянутих визначеннях, які подано як узагальнення певного масиву наукових підходів, уже частково сформовано узагальнену мету державної фінансової політики яка орієнтована на виконання державою своїх /власних функцій.

Борисова І. пропонує визначити фінансову політику більш лаконічно, а саме як "систему державних заходів, спрямованих на мобілізацію фінансових ресурсів, їх розподіл і використання для виконання державою своїх функцій" [1]. Про широку розповсюдженість такого тлумачення зазначає, також, і Чайковська В. П., акцентуючи увагу на раціональному підході до розподілу та використання фінансових ресурсів [4].

Варто зазначити, що наведене визначення чітко підкреслює та підсвітлює важливі аспекти, які мають бути враховані при розгляді фінансової політики держави, зокрема мова йде про формування фінансової бази виконання державою своїх функцій через ланки фінансової системи. Кириленко В. констатує, що "головне призначення фінансової політики держави — це забезпечення безперервного функціонування фінансової системи суспільства, сприяння ефективного здійсненню державою своїх соціальних, економічних, оборонних, екологічних та інших функцій" [5]. Відповідно до запропонованого призначення фінансової політики, відбувається певна деталізація функцій держави.

Функції держави є категорією, що дотична до різних напрямів наукового пошуку та розглядається у різних галузях знань. Проте, такий мультидисциплінарний підхід лише підсилює ґрунтовність розгляду. Крім того, дослідження фінансової політики науковці пропонують проводити, зокрема через призму об'єднання з правовими відносинами, а саме характеризують фінансову політику як: "економіко-правове явище з глибоким макроекономічним змістом"; "складне фінансово-правове явище з глибоким макрофінансовим змістовим наповненням, що тісно переплітається з багатьма співпричетними фінансовими категоріями та поняттями" тощо [5-6].

Як зазначається у наукових напрацюваннях юридичного напрямку, під системою функцій держави прийнято розуміти "сукупність функцій, які виконуються на певному історичному етапі розвитку" [7].

Дубинський І. тлумачить функції держави як "основні напрями її діяльності, що залежать від об'єктивних потреб спільних відносин людей у вирішенні загальних справ, змістове наповнення яких скероване історичним напрямом суспільства" [8].

З точки зору юридичної науки, функції держави класифікують за низкою критеріїв, зокрема: за тривалістю існування (постійні й тимчасові функції); за принципом поділу влади (законодавчі, управлінські, правоохоронні, інформаційні); за важливістю та соціальною значущістю (основні й неосновні); за сферами державної діяльності (внутрішні та зовнішні); за територіальним масштабом, у межах якого вони реалізуються; залежно від обумовленості політичної природи суспільства (функції держав тоталітарного, демократичного типу, загальносоціальної); за формою реалізації (правотворчі, правоохоронні, правозастосовні) [7]. Варто зазначити, що відповідно до наведеної класифікації, згаданий раніше перелік функцій, які наводить економіст Кириленко В. у запропонованому формулюванні головного призначення фінансової політики, включено переважно до основних внутрішніх функцій держави, серед яких виділяють: економічну, соціальну, політичну, культурну, ідеологічну, податкову, забезпечення законності та правопорядку" [5, 7]. Залежно від того, в чиїх інтересах провадиться діяльність держави, Дубинський І. виділяє групові функції та загальні. Загальні функції (політичні, економічні, соціальні, правові та ін.) дослідник тлумачить як "стратегічні напрями діяльності держави, довготривалі і спрямовані на задоволення інтересів суспільства загалом, стосуються всіх без винятку верств населення" [8].

Саме соціальній функції, як пріоритетній поміж інших функцій держави, надають перевагу дослідник юридичної науки Дмитрик А. та Ілюшук О. Науковці аргументують свою позицію, з огляду на головне завдання соціальної функції, яке полягає у створенні умов для гідного життя людини в суспільстві, та акцентують увагу на ролі соціальної функції в економічному житті суспільства, визначаючи соціальну функцію як "стимулятор для держави щодо побудови найбільш ефективної економіки, у тому числі з метою розв'язання соціальних завдань" [7].

Політологічний аспект розгляду функцій держави дає змогу звернути увагу на наявність поглядів щодо розмиття меж між зовнішнім і внутрішнім аспектом розвитку держави, проте акцентує увагу на наступних видах функцій, а саме: 1) економічна, зміст якої складає забезпечення нормального функціонування і розвитку економіки, організації зовнішньоекономічних зв'язків тощо; 2) політична, або функція безпеки, яка спрямована на забезпечення державної і суспільної безпеки, соціальної і національної злагоди, охорону суверенітету; 3) соціальна, зміст якої складають охорона прав і свобод населення, здійснення заходів для задоволення соціальних потреб людей, підтримання необхідного рівня життя населення, створення належних умов для праці, побуту та ін.; 4) ідеологічна, метою якої є підтри-

мання певної ідеології, в тому числі релігійної, організації освіти, підтримання науки, культури тощо; 5) екологічна, яка передбачає ряд заходів з охорони навколишнього середовища [9]. Важливо звернути увагу на підхід до тлумачення соціальної функції, мова йде не лише про соціальний захист, але й про формування умов для розвитку та життєдіяльності, які є дещо ширшими за поняття соціального захисту.

Автори підручника "Філософія", також використовують поділ функцій держави на внутрішні та зовнішні. Проте, констатують, що основними є внутрішні. Зовнішні функції випливають із внутрішніх і є їх продовженням. Поряд з тим, акцентується увага, що "зовнішні, у свою чергу, теж істотно впливають на структуру та зміст внутрішніх функцій" [10]. До внутрішніх функцій відносять наступні: господарсько-організаторська та господарсько-стимулююча, гуманістична, соціальна, екологічна, науково-організаторська та інші. Соціальну функцію пов'язують з охороною і відновленням здоров'я, соціальним забезпеченням громадян, натомість освітню складову включають до культурно-виховної, а також окремо виділяють функцію створення демократичних умов, інститутів для виявлення та врахування інтересів різних соціальних груп суспільства. Якщо розглядати з точки зору соціального спрямування взагалі, то забезпечення прав і свобод, рівності доступу, наприклад, до освітніх послуг, є об'єднанням двох перерахованих функцій, які у цілому дотичні до соціальної, та орієнтовані, зокрема на зняття протиріч соціальної нерівності у широкому її прояві.

Автори підручника підкреслюють, що "серед функцій держави найважливішою завжди виступала господарсько-економічна" [10]. Хоча наведена точка зору може викликати певні дискусії, проте, цілком можливо припустити, що господарсько-економічна функція держави може розглядатись як одна із головних за певних історичних та економічних умов існування держав. Проте, досить складно не погодитись також і з тезою, що "функції держави є вкрай чутливими до сутнісних змін держави", зокрема мова йде про еволюційний розвиток соціально-економічних відносин, а також досить тривалий історичний досвід організації публічно-політичної влади суспільства, зміни у якій "приводили й до теоретичного переосмислення функціонального призначення держави", наслідком якого стала поява теорій демократичної, правової, соціальної держави, держави загального благоденства тощо [11]. Як зазначає Сасіна Л., "на конкретному етапі розвитку цивілізації держава закономірно і логічно приймає на себе соціальну функцію, усвідомлюючи зміну ролі людини в суспільстві, залежність суспільного прогресу від потенціалу нації" [12].

Ключовим аспектом такої трансформації є поступовий рух функцій держави у напрямку врахування інтересів громадян держави, формування більшої соціалізації завдань, які виконує держава, мети існування держав взагалі та активній увазі до виконання державою соціальної функції в контексті її направленості саме на населення та їх інтереси як основи існування держави.

Мова йде про поступове розширення соціальної функції держави: від бюджетного фінансування соціальних програм і орієнтації на створення системи соціального забезпечення до питань більш загальних, які вклю-

чають уже проблеми злагодження соціальної нерівності, формування умов для зайнятості, забезпечення не лише матеріального добробуту, але й формування умов для соціального розвитку тощо [12]. Соціальна функція виконує певну дуальну роль з позиції ключової мети функціонування сучасних демократичних держав: є як точкою відліку для розвитку держави (громадяни як основа формування людського капіталу, тобто формування умов для розширеного відтворення), так і узагальненим результатом реалізації решти функцій в контексті формування передумов для забезпечення соціальних базових стандартів демократичних держав, адже економічний розвиток формує матеріальну основу для існування та функціонування держави, політична складова забезпечують наявність і дотримання суверенітету та законів і т.ін.

Бульба В. розглядає соціальну функції держави у контексті її множинності. Узагальнюючи політико-філософські напрацювання щодо функцій соціальної держави, науковець пропонує виділяти "три основні соціальні функції, а саме:

- реалізація державних гарантій пом'якшення досягнення суспільством стану рівноваги після надзвичайних подій;

- регулювання способу життя суспільства заохочувальними і заборонними правовими засобами;

- перерозподіл суспільних ресурсів задля забезпечення всім соціальним групам суспільства певного рівня життя з метою зняття можливого соціального напруження" [13]. Дискусійним залишається підхід щодо доцільності виділення декількох соціальних функцій, проте, пропонований перелік, так чи інакше, відображає певний інструментарій за допомогою якого відбувається реалізація дій соціальної держави щодо напрямів, які є безпосередньо дотичними до населення та призначені для забезпечення його добробуту, а також врахування інтересів усіх груп громадян.

Визнання наявності певної диференціації населення країни по групам у широкому розумінні говорить про існування соціальної нерівності як цілком об'єктивного явища, що визначається різним віком, статтю, професією, регіоном проживання, рівнем доходів тощо. Поряд з тим, негативні прояви соціальної нерівності визначають важливість її включення до кола питань, на вирішення яких націлено реалізацію соціальної функції держави відповідно до існуючих запитів суспільства щодо врахування важливості розвитку нації та кожного окремого громадянина.

Стан соціальної нерівності та зміни різнобічних її проявів у країні є індикатором ефективності реалізації соціальної функції та свідчать про результативності досягнення встановлених цілей фінансової політики. Так, зокрема, значні диференціації щодо можливостей доступу до певних благ (наприклад, можливість отримання медичної допомоги або освіти в залежності від місця проживання, або в залежності від існуючого рівня доходу на платній чи безоплатній основі), майнова нерівність і тенденція до збільшення рівня бідності тощо сигналізують про низьку ефективність функціонування механізмів забезпечення суспільного розвитку та соціального забезпечення населення, що, безпосередньо, є у колі повноважень соціальної функції [14].

Поряд з тим, наявність, наприклад, матеріальної нерівності у суспільстві не є безумовною передумовою надання соціальної підтримки (субсидії, фінансові виплати, пільги тощо) як складової соціальної функції держави. Діапазон її реалізації обумовлюється фінансовою кон'юнктурою та системою, що утворилась в державі та суспільстві, способами фінансової взаємодії між учасниками та обсягами відповідальності в частині фінансування тощо.

Як вказують Купрійчук В. та Венцель В., "на сьогодні, коли держава нездатна в межах економічного зростання, зокрема досить значного, забезпечити сучасні вимоги та побажання своїх громадян, частину соціальних функцій здійснюють недержавні організації чи самі громадяни"[15].

У цілому можна говорити про наявність історичних прецедентів такого поділу ролей. Так, як зазначає Бульба В., у науковій літературі виокремлюють два типи соціальних держав, що історично сформувалися у процесі розвитку суспільства: ліберальний, що характеризується помірним соціальним захистом та делегуванням частини соціальних функцій держави громадянському суспільству, і соціал-демократичний, що передбачає розширення соціальних прав і прагне ліквідації соціальної нерівності [13]. Варто зазначити, що ліквідувати соціальну нерівність можна лише у контексті розгляду її як економічного явища у розрізі боротьби з бідністю, а не як соціальне явище, що обумовлено природньою неоднорідністю суспільства.

Не варто ігнорувати потенційну наявність проблемних аспектів щодо фінансової спроможності держави виконувати соціальну функцію. Однак, держава, навіть з огляду на делегування повноважень, має змогу залишати за собою важелі впливу на негативні прояви соціальної нерівності, а також заохочувати інших учасників до виконання окремих напрямів соціальної функції через досить широке коло інструментів фінансової політики (податкові пільги та преференції, кредитні канікули тощо).

Результативність впровадження заходів і реалізації дії інструментів фінансової політики щодо ефективності реалізації соціальної функції в державі можливо проводити за допомогою аналізу зміни стану соціальної нерівності через:

— призму економічних і матеріальних вимірів економічної нерівності, як відображення кількісного виміру трансформацій та стану розшарування населення,

— дослідження рівня бідності як безпосереднього індикатора зубожіння та критерію нижньої межі умов життя;

— комплексні показники якісних характеристик змін життя, що свідчать про загальний стан добробуту й умови життя та самореалізації для населення [14].

ВИСНОВКИ

Соціальна функція держави є тим напрямом, який дає змогу комплексного розгляду соціальної нерівності у контексті його негативних проявів і формує засади виділення критичних напрямів приділення уваги для розв'язання проблемних аспектів і нівелювання негативних наслідків.

Натомість, фінансова політика через інструменти бюджетної, податкової, монетарної політик у сукупності з соціальною політикою, має змогу не лише формування систем соціального захисту, але й здатна забезпечувати організаційні засади формування умов для розвитку усіх членів суспільства та зменшення негативних проявів соціальної нерівності, залучаючи, зокрема до даних процесів інших суб'єктів фінансових відносин у державі. Роль держави, у такому контексті, зміщується до спостереження чи виконання функцій гаранта рівності та суб'єкта, що формує вихідні умови. Від так, боротьба з негативними проявами соціальної нерівності потребує активної участі та співпраці усіх суб'єктів суспільства: держава може виступати ініціатором, але лише взаємодія з громадянами, громадськими організаціями та суб'єктами господарювання може стати підґрунтям для досягнення позитивних результатів.

Література:

1. Борисова І.С. Фінансова політика як важлива складова діяльності держави. Формування механізму зміцнення позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: міжнар. наук-практ. конф. м.Тернопіль, 22—24 вер. 2016 р. Тернопіль, 2016. С. 9—12. URL: <http://surl.li/oxsku>
2. Діденко Є. О., Невмержицька С. М. Теоретико-методичні засади державної фінансової політики. Ефективна економіка. 2017. № 2. С. 20—24. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5440>
3. Кужелєв М. О., Житар М. О. Особливості формування державної фінансової політики в умовах європейської інтеграції України. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 2. С. 154—163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2015_2_13
4. Чайковська В.П. Сутність фінансової політики, її значення та роль у житті держав. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 9. Ч. 7. С. 202—206. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/371.pdf
5. Кириленко В. До питання про суть і функції фінансової політики держави. Світ фінансів. 2007. № 4 (13). С. 94—99. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/viewFile/222/230>
6. Романчукевич В. В. Діалектична концептуалізація державної фінансової політики сталого розвитку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 38. С. 72—79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_38_11
7. Дмитрик А., Ілюшкін О. Соціальна функція в системі функцій держави. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2020. № 2 (113). С. 8—12. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2020/2.113-2>
8. Дубинський І.Ю. Класифікаційні особливості функцій держави. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2019. № 4. Том 30 (69). DOI: <https://doi.org/10.32838/1606-3716/2019.4/02>
9. Співак В.М. Соціальна держава в процесі соціалізації глобалізації: політологічний аспект. Держава і

право. 2013. Вип. 60. С. 442—449. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Spivak_2013_4.pdf

10. Філософія: короткий виклад / С.П. Щербя, М.Г. Тофтул, О.А. Заглада та ін. Київ: Кондор, 2003. 352 с. URL: <https://pidru4niki.com/18480901/filosofiya/filosofiya>

11. Крицак І. В. Трансформація функцій держави та її вплив на функціонування органів внутрішніх справ України. Право і Безпека. 2009. № 4. С. 24—29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_4_7.

12. Сасіна Л. О. Реалізація соціальної функції держави в Україні. Актуальні наукові дослідження у сучасному світі: матеріали XXX міжнар. наук. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 26—27 жов. 2017 р.. Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницький. 2017. Вип. 10 (30), Ч. 5. С. 53—58. URL: <http://surl.li/oxckr>

13. Бульба В. Г. Джерельний огляд функцій держави в сучасному українському науковому дискурсі. Держава та регіони. 2011. № 1. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2011/1_2011.pdf

14. Коцюрубенко Г. М. Параметри дослідження соціальної нерівності крізь призму розробки фінансової політики держави. Приазовський економічний вісник. 2023. Випуск № 2 (34). DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2023-2-10>

15. Купрійчук В. М., Венцель В. Т. Соціальна функція держави та особливості її реалізації в умовах сучасних глобалізаційних викликів. Ефективність державного управління. 2019. ВІП. 3 (60). VOL. 1. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.60.2019.186755>

References:

1. Borysova, I.S. (2016), "Financial policy as an important component of state activity", *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Formuvannia mekhanizmu zmitsnennia pozytsij natsional'nykh ekonomichnykh system u hlobal'nomu, rehional'nomu ta lokal'nomu vymirakh* [Materials of international scientific and practical conferences. Formation of a mechanism for strengthening the positions of national economic systems in global, regional and local dimensions], Ternopil, Ukraine, pp. 9—12, available at: <http://surl.li/oxcku> (Accessed 2 January 2024).

2. Didenko, E. O. and Nevmerzhitska, S. M. (2017), "Theoretical and methodological foundations of state financial policy", *Efektivna ekonomika* [Online], vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5440> (Accessed 2 January 2024).

3. Kuzhelev, M. O. and Zhytar, M. O. (2015), "Peculiarities of the formation of state financial policy in the conditions of the European integration of Ukraine", *Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, vol. 2, pp. 154—163, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2015_2_13 (Accessed 2 January 2024).

4. Chaikovska, V.P. (2014), "The essence of financial policy, its meaning and role in the life of states", *Naukovyj visnyk Kherson's'koho derzhavnoho universytetu*, vol. 9/7, pp. 202—206, available at: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/371.pdf (Accessed 2 January 2024).

5. Kyrylenko, V. (2007), "To the question of the essence and functions of the financial policy of the state", *Svit*

finansiv, vol. 4 (13), pp. 94—99, available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/viewFile/222/230> (Accessed 2 January 2024).

6. Romanchukevich, V. V. (2019), "Dialectical conceptualization of the state financial policy of sustainable development", *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment*, vol. 38, pp. 72—79, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_38_11 (Accessed 2 January 2024).

7. Dmytryk, A. and Ilyushkin, O. (2020), "Social function in the system of functions of the state", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky*, vol. 2 (113), pp. 8—12, available at: <http://visnyk.law.knu.ua/en/bazanomeriv/746-sotsialna-funktsiya-v-systemi-funktsiy-derzhavy> (Accessed 2 January 2024).

8. Dubinsky, I.Yu. (2019), "Classification features of state functions", *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernad's'koho. Serii: iurydychni nauky*, vol. 4/30, available at: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4.pdf (Accessed 3 January 2024).

9. Singer, V.M. (2013), "The welfare state in the process of socialization of globalization: a political aspect", *Derzhava i parvo*, vol. 60, pp. 442-449, available at: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Spivak_2013_4.pdf (Accessed 3 January 2024).

10. Shcherba, S.P., Toftul, M.G. and Zaglada, O.A. (2003), *Filosofii: korotkyj vyklad* [Philosophy: a brief summary], Kondor, Kyiv, Ukraine, available at: <https://pidru4niki.com/18480901/filosofiya/filosofiya> (Accessed 3 January 2024).

11. Krytsak, I. V. (2009), "Transformation of state functions and its influence on the functioning of internal affairs bodies of Ukraine", *Pravo i Bezpeka*, vol. 4, pp. 24-29, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_4_7 (Accessed 3 January 2024).

12. Sasina, L. O. (2017), "Realization of the social function of the state in Ukraine", *Materialy XXX mizhnarodnoi naukovo konferentsii, Aktual'ni naukovi doslidzhennia u suchasnomu sviti* [Materials of the XXX international scientific conference. Current scientific research in the modern world], Pereyaslav-Khmelnytskyi, Ukraine, available at: <http://surl.li/oxckr> (Accessed 3 January 2024).

13. Bulba, V. G. (2011), "Source review of state functions in modern Ukrainian scientific discourse", *Derzhava ta rehiony*, vol. 1, available at: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2011/1_2011.pdf (Accessed 3 January 2024).

14. Kotsiurubenko, G. M. (2023), "Parameters of the study of social inequality through the prism of the development of the financial policy of the state", *Pryazov's'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 2 (34), available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2023/2_34_ukr/12.pdf (Accessed 3 January 2024).

15. Kupriychuk, V. M. and Wenzel, V. T. (2019), "The social function of the state and peculiarities of its implementation in the conditions of modern globalization challenges", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 3 (60) / 1 available at: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/140> (Accessed 3 January 2024).

Стаття надійшла до редакції 06.01.2024 р.